Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Antti Puhakka,
johtava asiantuntija
sisäministeriö
7.2.2023

Eduskunnan hallintovaliokunta
/8.2.2023

Asia: HE 53/2022 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain, valtion liikelaitoksista annetun lain ja valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta

Teema: Etäkuuleminen

Sisäministeriön asiantuntijalausunto:

Sisäministeriö pitää hyvänä, että esityksen aikataulua on yhtenäistetty Senaatti-konsernista ja valtion toimitilahallinnosta tehdyn selonteon (VNS 9/2022 vp) eduskuntakäsittelyn aikataulun kanssa.

Sisäministeriön hallinnonalan alaisten virastojen ja laitosten toimitilat ovat tyypillisesti käyttösidonnaisia ja maantieteellisesti koko valtakunnan alueelle hajautettuja. Virastojen ja laitosten alueellinen läsnäolo on ensiarvoista sisäisen ja kansallisen turvallisuuden takaamiseksi. Turvallisuusviranomaisten tilaratkaisut ovat tyypillisesti pysyvämpiä ja pitkäkestoisempia kuin avoimessa toimistoympäristössä toimivien viranomaisen vastaavat ratkaisut. Strategisten tilaratkaisujen ja sijoittumisen turvaamiseksi sisäministeriö pitää tärkeänä, että turvallisuusviranomaisten tilat olisivat valtiotoimijan hallitsemia – ja mielellään myös omistamia.

Valtion kokonaistaloudellisuutta arvioitaessa tulisi huomioida myös strategiseen sijoittumiseen liittyvät arvot ja tilaratkaisuihin pitkäaikaisesta sitoutumisesta johtuvat erityispiirteet. Nykytilanteessa kokonaistaloudellisuutta on ministeriön näkemyksen mukaan arvioitu liian suoraviivaisesti ja esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa käsitteen kattavuutta on hyvin tarkennettu.

Valtion toimitilavuokrauksen yhdenmukaistamisen tavoite on erityisen kannatettava. Nykytilanteessa valtion vuokrajärjestelmän toimeenpanossa on ilmennyt haasteita, jotka näkyvät erityisesti poliisin toimitilojen tilanteessa. Sisäministeriö pitää hyvänä myös esityksen muotoilua, jossa virastot ja laitokset velvoitetaan vuokraamaan tarvitsemansa toimitilat Senaatti-konsernin liikelaitosten hallinnassa olevista toimitiloista. Velvoite toimii myös Senaatti-konsernin suuntaan ja sisäministeriö toteaa tämän parantavan esimerkiksi Hätäkeskuslaitoksen ja Maahanmuuttoviraston erityistilojen pitkäjänteistä hallinnointia. Nykytilanteessa em. erityisen vaativat tilaratkaisut on toteutettu vuokraamalla tiloja muilta toimijoilta kuin Senaatti-konsernin liikelaitoksilta. Samalla ministeriö toteaa tarpeen Senaatti-konsernin liikelaitosten asiantuntemuksen syventämiselle hallinnonalan erityistiloihin liittyen.

Sisäministeriö pitää hyvänä valtiovarainministeriölle esitettyä määräyksenanto-valtuutta valtion toimitilavuokrauksessa noudatettavista ehdoista, mutta samalla toteaa tarpeen erityistilojen osalta poiketa yleisesti määrätyistä vakioehdoista esim. sopimusten kestojen osalta. Turvallisuusviranomaisten tilatarpeet ja sijoittuminen ovat strategisesti pitkäjänteisempiä kuin avoimen toimintaympäristön virastoilla ja laitoksilla. Sisäministeriö pitää tärkeänä, että turvallisuusviranomaisilla säilyy mahdollisuus sitoutua tilaratkaisuihin myös pitkiksi ajoiksi; esimerkkinä Hätäkeskuslaitoksen tilaratkaisuissa tulisi sopia tilojenkäytöstä jopa vuosikymmeniksi, joka mahdollistaisi pitkäjänteisen tilojen kunnossapidon. Samoin tulisi nykytilannetta paremmin huomioida ympärivuorokautisessa käytössä olevien tilojen osalta erilaiset tilojen kunnossapitoon liittyvät velvoitteet.

Sisäministeriö on lausunut (VN/12982/2021-SM-23) esityksen valmisteluvaiheessa ja esityksen lausuntopalautteessa on kiitettävästi huomioitu aiemmin tehdyt huomiot.

Sisäministeriöllä ei ole lausuttavaa valtion liikelaitoksista annettuun lakiin tai valtion virkaehtosopimuslakiin esitettyjen muutosten osalta.